

NGUỒN GỐC CỦA MỘT SỐ THÀNH NGỮ TIẾNG VIỆT

Nguyễn Thị Hạnh¹

ABSTRACT

75% of the Vietnamese language used daily is directly imported from Chinese, the so-called "Han-Viet". Besides, there are many other words and phrases which have roots from Chinese which were translated into Vietnamese and earned their identity as authentic Vietnamese. In Vietnamese usage, there are many language contexts where idioms, proverbs, or sayings are inserted to enhance the language expression with precision, with tact, and with persuasion as well as to facilitate the audience's reception of the meaning and thoughts implied by descendants without an awareness of the Chinese roots of those words. As we use these words, many of us know their meaning and the contexts to use it, however, not all of us are aware of the ancient stories from which these idioms or sayings were formed. Therefore, we present a collection of ancient stories explaining the origins and meanings of idioms and sayings that are used daily as a part of authentic Vietnamese.

Keywords: "Han-Viet", language, origin, idioms and sayings

Title: The Origin of Vietnamese Sayings

TÓM TẮT

Tiếng Việt mà chúng ta đang sử dụng hàng ngày, có khoảng 75% là những ngôn từ được vay mượn trực tiếp từ tiếng Hán, chúng ta thường gọi là từ Hán-Việt. Ngoài ra còn rất nhiều những từ ngữ khác cũng có xuất xứ từ nguồn gốc Hán-Việt, nhưng đã được ông cha chúng ta dịch hẳn sang tiếng Việt và chúng đã trở thành những ngôn ngữ thuần thực của người Việt. Trong quá trình sử dụng tiếng Việt, có rất nhiều trường hợp chúng ta dùng xen vào những câu tục ngữ, thành ngữ hoặc ngôn ngữ bằng tiếng Việt để cho lời nói được ngắn gọn hơn, câu văn được tế nhị hơn, có sức thuyết phục hơn, nhằm làm cho người nghe cảm nhận dễ dàng được ý nghĩa và tư tưởng trong những câu nói của người xưa, mà chúng ta không biết được những câu nói đó vốn có nguồn gốc từ những từ Hán-Việt. Những câu nói đó, hầu như đa số chúng ta chỉ hiểu được ý nghĩa của chúng và biết chúng được sử dụng trong những ngữ cảnh như thế nào, mà không mấy ai biết được nguồn gốc của chúng lại có xuất xứ từ những điển cố văn học của Trung Hoa. Xin giới thiệu đến quý độc giả một số điển cố Trung Hoa nhằm giải thích xuất xứ và nội dung của một vài thành ngữ đã được người Việt Nam chúng ta sử dụng hàng ngày như những thành ngữ thuần Việt.

Từ khóa: Từ Hán-Việt, ngôn ngữ, nguồn gốc, điển cố

¹ Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh